

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

1

betreft
Lokale aanpak radicalisering

ons kenmerk
ECSD/U201500056
Lbr. 15/002

datum

15 januari 2015

Samenvatting

De aanpak van radicalisering is een van de belangrijkste thema's in het internationale en nationale veiligheidsbeleid. Jihadisme vormt op dit moment een substantiële bedreiging voor onze veiligheid. Tendensen van radicalisering vragen om een preventieve en repressieve benadering.

De VNG zal de komende periode in nauwe samenwerking met het Nederlands Genootschap van Burgemeesters (NGB), de rijks-departementen en NCTV kennis en expertise met u delen. Met ledenbrieven en gespreksbijeenkomsten willen wij bijdragen aan een lokale dialoog en een gedragen aanpak. Ons eerste beeld is dat in gemeenten al tal van initiatieven zijn ontstaan. De VNG wil deze versterken en verspreiden.

In deze eerste ledenbrief informeren wij u over de aanpak van radicalisering en gewelddadig jihadisme in Nederland en geven wij concrete tips voor lokale inzet.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel. (070) 373 8393	uw kenmerk	bijlage(n) 1
betreft Lokale aanpak radicalisering	ons kenmerk ECSD/U201500056 Lbr. 15/002	datum 15 januari 2015

Geacht college en gemeenteraad,

De aanpak van radicalisering is één van de belangrijkste thema's in het internationale en nationale veiligheidsbeleid. Jihadisme¹ vormt op dit moment een substantiële bedreiging voor onze veiligheid. Tendensen van radicalisering vragen om een preventieve en repressieve benadering.

De VNG zal de komende periode in nauwe samenwerking met het Nederlands Genootschap van Burgemeesters (NGB), de rijks-departementen en de NCTV kennis en expertise met u delen. Met ledenbrieven en gespreksbijeenkomsten willen wij bijdragen aan een lokale dialoog en een gedragen aanpak. Ons eerste beeld is dat in gemeenten al tal van initiatieven zijn ontstaan; de VNG wil deze versterken en verspreiden. In deze eerste ledenbrief informeren wij u over de aanpak van radicalisering en gewelddadig jihadisme in Nederland en geven wij concrete tips voor lokale inzet.

Het onderwerp radicalisering is niet nieuw voor Nederlandse gemeenten. Vooral na de aanslagen op 11 september 2001 in de Verenigde Staten en de moord op Van Gogh in 2004 hebben gemeenten hun lokale beleidsplannen hierop aangescherpt. Wat sinds 2013 wél veranderd is, is de uitingsvorm van jihadistisch geweld en de toegenomen verspreiding van het gedachtegoed via online media. Circa 180 Nederlanders zijn inmiddels vertrokken naar Syrië en Irak, ongeveer 35 van hen zijn teruggekeerd naar Nederland. De AIVD en politie houden de terugkeerders nauw in de gaten.

---

¹ Met jihadisme bedoelen we in dit verband de extremistische ideologie die geweld niet schuwt en zich zegt te baseren op de zuivere islam. Islamitische Staat (IS) en Al Qaida zijn hier bekende uitingen van.

De terroristische aanslag op het Franse weekblad Charlie Hebdo in Parijs raakt de democratische rechtsstaat in het hart. De aanslag én de reacties daarop in de Nederlandse en Europese samenleving maken duidelijk dat alertheid onverminderd nodig is. Duizenden burgers, vertegenwoordigers van lokaal bestuur en maatschappelijke organisaties hebben deelgenomen aan manifestaties op donderdag 8 januari in verschillende gemeenten. De VNG heeft condoleances overgebracht aan burgemeester Anne Hidalgo van Parijs.

Wetgevings- en beleidskader

In augustus 2014 hebben de minister van Veiligheid en Justitie en de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid het Actieplan integrale aanpak jihadisme² aan de Tweede Kamer aangeboden. Dit plan beschrijft repressieve en preventieve maatregelen in aanvulling op bestaand beleid. Ze hebben tot doel om de risico's die uitgaan van jihadisten te verminderen, hun uitreis te verhinderen en jihadistische radicalisering tegen te gaan.

Op aangeven van de minister van Binnenlandse Zaken nemen gemeenten nu al het paspoort af van personen die voornemens zijn uit te reizen.

Het actieplan kondigt verdere versterking van strafrechtelijke en bestuursrechtelijke bevoegdheden aan. Het gaat om de volgende wijzigingen die komende maanden in wetgeving worden omgezet:

- Wijziging Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (Rotterdamwet). Voorstel tot uitbreiding selectieve woningtoewijzing op grond van overlastgevend, crimineel, extremistisch of radicaal gedrag.
- Wijziging Rijkswet op het Nederlanderschap, voorstel tot wetswijziging dat het mogelijk moet maken om zonder (onherroepelijke) strafrechtelijke veroordeling het Nederlanderschap in te trekken van personen die zijn aangesloten bij een (terroristische) organisatie die een bedreiging vormt voor de nationale veiligheid.
- Wetsvoorstel in verband met bestuurlijke maatregelen, zoals gebiedsverbod, persoonsverbod, meldplicht, uitreisverbod, de mogelijkheid om beschikkingen (subsidies, uitkeringen en toeslagen) af te wijzen en te beëindigen.

De eerste twee wetsvoorstellen bevinden zich al in de consultatiefase. Inmiddels heeft de premier aangegeven dat de wetsvoorstellen versneld naar de Kamer worden gestuurd. Wij informeren u in een volgende ledenbrief over de voortgang en vervolgstappen.

---

² http://www.nctv.nl/Images/a5-nctvjihadisme-nl6-lr_tcm126-562062.pdf

Lokale verantwoordelijkheid

Rijk en gemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de aanpak van radicalisering. Gemeenten hebben bij uitstek een preventieve en signalerende rol. Na de aanslagen in 2001 hebben gemeenten sterk ingezet op een vertrouwensrelatie met de islamitische gemeenschap, kennis en expertise bij frontlijnwerkers en zorg- en ondersteuning voor jongeren. Ook nu zijn dit belangrijke elementen van de lokale aanpak. Daarnaast is een informatiestructuur voor frontlijnwerkers essentieel (jongerenwerkers, onderwijs, maatschappelijk werk, wijkpolitie etc.) zodat signalen tijdig kunnen worden waargenomen en geduid. In multidisciplinair casusoverleg met minimaal Politie en OM kan besloten worden in te grijpen als een persoon of groep radicaliseert. Ook voor de nazorg voor teruggekeerde jihadisten die niet in detentie verblijven, is het lokaal bestuur verantwoordelijk.

De lokale aanpak van radicalisering is meer dan het uitvoeren van repressieve maatregelen. Als vertegenwoordiger van de gemeenschap streven gemeenten naar een inclusieve samenleving. Het wegnemen van de voedingsbodem voor gewelddadige activiteiten is dan ook een belangrijke opgave waar gemeenten en het Rijk samen met partners voor staan. Het gaat hier om het opvangen van psychologische, sociale en politieke grieven, het bieden van een luisterend oor en het organiseren van laagdrempelige hulp en ondersteuning.

Het vraagstuk van radicalisering is niet los te zien van spanningen tussen bevolkingsgroepen. Er is een balans nodig tussen het voorkomen en aanpakken van radicalisering enerzijds en het omgaan met polarisatievraagstukken anderzijds. Gezien de actualiteiten richten wij ons in deze brief voornamelijk op het eerste.

Informatie en advies

Via ledenbrieven, een internetdossier, de mailbox radicalisering@vng.nl en bijeenkomsten houdt de VNG gemeenten op de hoogte. U vindt op www.vng.nl/radicalisering ook links naar nuttige informatie op andere websites waaronder de toolkit en e-learningmodule van de NCTV. Lokale professionals kunnen tegen een kostenvergoeding een training volgen bij de NCTV, zodat zij toegerust zijn om signalen van radicalisering op te vangen en te duiden.

Waar kunt u met uw vragen terecht?

Type vraag	Neem contact op met	Toelichting
Lokale preventieve aanpak (niet-acuut)	VNG (070) 373 83 93, radicalisering@vng.nl Of met een ervaren gemeente in uw regio	Wij nemen telefonisch contact met u op. Beantwoording vindt plaats in samenspraak met het Rijk, NGB, gemeenten en kennispartners.
Vermoeden van uitreis of terroristische dreiging	De politie	De politie kan inschatten welke actie ondernomen dient te worden en neemt de gegevens op in het informatiesysteem. De regionale en algemene informatie- en inlichtingendienst zijn op deze manier ook op de hoogte.
Signaal van mogelijke radicalisering	De politie en zo nodig het (multidisciplinair) casusoverleg	
Ambtsbericht ontvangen i.v.m. dreigende uitreis	De politie en zonodig het NCTV (070) 751 50 50	
Uitvoering paspoortmaatregel	NCTV (070) 751 50 50	

Heeft u ervaringen met de aanpak van casuïstiek waar andere gemeenten hun voordeel mee kunnen doen? Stuur dan een bericht naar radicalisering@vng.nl. Wij zullen dit vertrouwelijk behandelen en nemen zonodig contact met u op. Ook indien u behoefte heeft aan ondersteunende activiteiten of informatiemateriaal, horen wij dat graag.

Nuttige informatie

De volgende documenten bevatten nuttige informatie over jihadisme, de lokale aanpak en bestuurlijke verantwoordelijkheden:

- Handreiking aanpak van radicalisering en terrorismebestrijding op lokaal niveau (augustus 2014)³
- Het mondiaal jihadisme: een analyse van het fenomeen en een reflectie daarop (november 2014)⁴

³ <http://www.nctv.nl/actueel/nieuws/handreikingen-aanpak-radicalisering-en-terrorismebestrijding-beschikbaar.aspx?cp=126&cs=60005>

⁴ <http://www.vng.nl/onderwerpenindex/veiligheid/aanpak-radicalisering/publicaties/het-mondiaal-jihadisme-fenomeenanalyse>

- Bestuurlijke netwerkkaart terrorisme (2013)⁵. Dit schema beschrijft de verantwoordelijkheden in een crisissituatie bij een concrete aanslag met terroristisch oogmerk, namelijk de samenhang tussen de lokale bevoegdheden (met name burgemeester) en de bevoegdheden op Rijksniveau (zoals de NCTV).

Gemeenten kunnen gezamenlijk, met maatschappelijke partners én inwoners de dialoog over een effectieve aanpak van radicalisering tot stand brengen. De VNG, NGB en de rijks-departementen ondersteunen u daarbij.

Hoogachtend,

Jantine Kriens
Voorzitter Directieraad

Bijlage

- Factsheet

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.

---

⁵ https://www.nctv.nl/Images/13.netwerkkaart-terrorisme-nov-2013_tcm126-452339.pdf